

ARTALE

IRODALMI ÉS KULTÚRATUDOMÁNYOS FOLYÓIRAT

Metszetek

PRAE 2022/1. METSZETEK

Halmi Tamás versei	002
Gál Ferenc verse	006
Harcos Bálint verse	007
Posta Marianna versei	011
Farkas Arnold Levente verse	013
Urbán Andrea versei	014
Szűcs Anna Emília versei	018
Horváth Imre Olivér versei	020
Szamosvári Bence versei	023
Iain Morrison verse (Gerevich András fordítása)	026

Széplaky Gerda: Az áldozat tekintete (tanulmány)	027
Pintér Dóra: Do you want to save this existence? A személyes intimitás léttapasztalatának lehetősége a videójátékokban (tanulmány)	042
Balázs Hanna Imola: A rajongástól a közösségi alkotásig. A fanfiction-irodalom története és társadalmi szerepe (tanulmány)	056

Nemes Z. Márió versei	071
Ferencz-Nagy Zoltán versei	073
Lovas Sz. Judit verse	075
Székelyhidi Zsolt versei	077
Szilágyi Máté verse	079
Demeter Arnold versei	080
Gáspár Sára: Semmi közöd hozzá (elbeszélés)	082
Mindák Dániel: Kancsal (elbeszélés)	086
Gere Nóra Éva versei	089
Lukács Bence verse	091
Szabados Attila versei	093
Gyuris Fruzsina verse	096
Molnár Dávid: Derengés (elbeszélés)	097
Méhes Károly versei	100

A rajongástól a közösségi alkotásig

A fanfiction-irodalom története és társadalmi szerepe

1. Bevezető

A fanfiction az Y és Z generáció olvasási szokásainak meghatározó műfaja. Annak ellenére, hogy ma már alig van olyan, aki még soha semmilyen formában nem találkozott a jelenséggel, meglepően kevés tudományos kutatás foglalkozik vele. Az internet térhódításával a fanfictionnek egyre nagyobb a szerepe a fiatal olvasók kulturális és társadalmi életében, az írói és olvasói közösségek számára már nemcsak lehetőség az irodalom előállítására és fogyasztására, hanem közösségi élmény, sőt megkockáztatom: életérzés. Cecilia Aragon és Katie Davis *Writers in the Secret Garden* című tanulmányukhoz végzett kutatásaik során több fanfictioníró is megkérdeztek, mit jelent számukra a műfaj. Az egyikük (a tanulmányban Ruby álnéven szerepel) így foglalja össze a viszonyát a fanfictionnel: „Ma úgy tekintek a fanfictionre – és a fandomra általában –, mint a kultúráim, identitásom és közösségem alapjára. Az összes közeli barátom, a valós és a virtuális világból egyaránt, fanfictionrajongó, és a fandom járult hozzá a nemi identitásom, szexuális orientációm és politikai nézeteim kialakulásához.”¹ Francesca Coppa *The Fanfiction Reader – Folk Tales for the Digital Age* című könyvében Livia Pennt idézi, aki a következőképp reagál arra a felvetésre, hogy a fanfiction anyagi haszon híján semmit nem ad írója számára: „Nem *semmit* kapok a fanfictionírástól. Ha nem vagytok fanficírók, akik egy olvasóközösséggel osztják meg az írásaikat, újabb kétezer szóba kerülne elmagyaráznom, hogy mit »kapsz«, de higgyétek el. Nem semmit.”² Látható tehát, hogy a fanfiction világa milyen mértékben járul hozzá írói és olvasói mindennapjaihoz. De mit is foglal magába ez a világ tulajdonképpen?

2. A fanfiction története

A fanfiction szó magyarra fordítva rajongói írást/rajongói fikciót jelent. Közhasználatban az angol változat terjedt el, hiszen a digitális generációk közös nyelve az angol, a fanfiction pedig nemzetközi jelenség, de a magyar olvasók (a szintén nemzetközileg használt *fanfic* rövidítés mellett) előszeretettel becézik *fic*-nek. Magát a fogalmat először az 1930-as években használták,³ de a jelenség valószínűleg korábban eredeztethető.

Fanfiction minden olyan írás, amit egy már meglévő alkotás rajongói az eredeti művet alapul véve hoznak létre. Fanfiction az, ha valaki folytat egy történetet vagy előzménytörténetet talál ki neki, ha az egészet egy más szereplő szemszögéből írja le, ha kölcsönvesz egy szereplőt, és kitalál számára egy saját történetet, ha csak néhány dolgot változtat meg az eredeti cselekményben, ha beleír egy saját főszereplőt, de az is, ha egy másik világba vagy idősíkbba helyezi át a történetet. Aragon és Davis a fentebb idézett tanulmányukban így definiálják a fanfictiont: „A fanfiction egy olyan átalakító alkotástípus, amelynek során a különböző médiumok rajongói – tévéshow-kat, filmeket, képregényeket, animét és videójátékokat beleértve – történeteket gyártanak az eredeti médiumot alapul véve, bővítve vagy megváltoztatva azt. A fanfictionszerzők alkothatnak az eredeti szövegtől eltérő történetszálakat, felfedhetnek korábban el nem mondott előzménytörténeteket, vagy egy az eredeti világtól teljesen eltérő univerzumba helyezhetik át a szereplőket. A fanfictionök hosszukat tekintve az egypercesektől az ezer szónál rövidebb és a regényhosszúságú írásokon át a többmillió szavas epikus művekig bármilyenek lehetnek.”⁴

Meg merem kockáztatni, hogy mindenkinek, aki fogyasztott már valamilyen média-tartalmat (legyen szó könyvről, filmről, sorozatról, játékról stb.), van saját fanfictionje. Előfordult már, hogy nem tetszett a könyv vége, ezért fejben átírta? Vagy éppen annyira tetszett, hogy beleképzelte magát, és akár hónapokig élt abban a világban? Esetleg beleszeretett az egyik szereplőbe, és arról álmodozott, hogy egyszer majd felbukkan az ön világában, és boldogan élnek, amíg meg nem halnak? Ha a válasza igen, akkor ön csak annyiban különbözik a fanfictioníróktól, hogy (még) nem írta le ezeket a történeteket.

Annak ellenére, hogy sok fanfiction irodalmi érték szempontjából felér saját jogon létező irodalmi művekhez, vagy akár túl is szárnyalja őket, a szakma a mai napig nem tekinti többnek tinilányok gyerekes rajongását kifejező hóbortná. Ezt részben az okozza, hogy a mai napig relatíve kevés kutatás született a fanfiction-jelenséggel kapcsolatban, így nem volt lehetősége felkerülni a tudományos világ horizontjára. Fontos megemlíteni azt is, hogy a tudatos fanfictionfogyasztás kultúrája elsősorban a fiatalabb generációk körében alakult ki, akik már beleszülettek a digitális világba, magabiztosan használják a modern technológiai eszközöket, emiatt pedig tisztában vannak vele, hogy hogyan és

¹ Cecilia ARAGON – Katie DAVIS, *Writers in the Secret Garden: Fanfiction, Youth and New Forms of Mentoring*, The MIT Press, Cambridge–London, 2019, 4.

² Francesca COPPA, *The fanfiction reader. Folk tales for the digital age*, University of Michigan Press, 2017, 14.

³ John Bristol SPEER, *Fancyclopedia*, Forrest J. Ackerman for the Los Angeles Science Fantasy Society, 1944, 7.

⁴ ARAGON – DAVIS, *Writers in the Secret Garden*, 13.

milyen fórumokon érdemes fanfictionöket keresni, illetve sokkal könnyebben részeseivé válnak az ilyen fórumokon kialakult rajongói közösségeknek, és természetes módon kommunikálnak közösségimédia-oldalakon is más rajongókkal. Tudatos fanfictionolvasóknak nevezem őket, mert mindenki más is nap mint nap olvas/néz fanfictionöket, csak nem feltétlenül veszi észre. A kötelező iskolai tananyagnak is része Vergilius *Aeneide*, ami tulajdonképpen nem más, mint egy fanfiction Homérosz *Íliász*ához. Vergilius egy lehetséges folytatást talál ki az *Íliás*nak, illetve a főszereplőjét is onnan „kölcsonzi”, ez egy bevett gyakorlat a mai fanfictionírók körében is. Ha az ember a Bookline-on beírja Jane Austen nevét a keresőbe, az író nő saját művei mellett több olyan könyvet is felfedezhet, amelyben lelkes Austen-rajongók írták meg Mary Bennet történetét nővérei házassága után,⁵ folytatták valamelyik Austen-regényt, áthelyezték a mai világba, vagy éppen az író nő életét próbálták meg regénybe foglalni. De nem kell ilyen messze kalandoznunk sem időben, sem térben, elég Esterházy Péter *Esti* című kötetére gondolnunk, amelyben Kosztolányi Esti Kornél-novelláit írja tovább. Ezek is mind fanfictionök, még akkor is, ha önálló művekként ismerjük őket. És ha ez nem lenne elég, gondoljunk arra, hány-szor filmesítették meg vagy vitték színpadra a híres Shakespeare-drámákat. Van olyan *Rómeó és Júlia*, amelynek tündérek és koboldok a főszereplői, ráadásul a mai világban játszódik (John Henderson: *A koboldok varázslatos legendája*), de készült musical a *Hamletről* (Cliff Jones: *Rockabye Hamlet*), ami szintén a 21. századba helyezi a cselekményt. A modernizált, napjaink problémáira átkalibrált klasszikus művek listája végtelen, és ha szigorúan vesszük, ezek is mind a fanfictionök táborát erősítik. Látható tehát, hogy a fanfiction mindenhol ott van, még ha nem is vagyunk elég figyelmesek ahhoz, hogy észrevegyük.

3. A fanfiction és az új mentorálási módszer kialakulása

Cecilia Aragon és Katie Davis a fentebb is idézett művükben felhívják a figyelmet a fanfiction-irodalom elterjedésének egy fontos következményére: egy újfajta mentorálási módszer megjelenésére, amire ők a megosztott mentorálás (distributed mentoring) kifejezést használják.⁶ Az újfajta mentorálási gyakorlat abban gyökerezik, hogy a fanfiction-oldalakra az írók fejezetenként töltik fel az írásait, így az olvasók a mű létrejöttének a folyamatába is betekintést nyernek, nem csak a végeredményt látják, mint a nyomtatott könyveknél, illetve mindenkinek lehetősége van véleményezni az írást a kommentszekcióban. Ily módon az író eltérő véleményeket hallgathat meg már az írás folyamata közben (egy sikeres fanfictioníró egyetlen új fejezetéhez hozzászólások

százai érkezhetnek, ezzel szemben a nyomtatásban megjelenő regények írói többnyire csak a könyv megjelenése után számíthatnak ennyi véleményre). A kommentelőkben egyetlen dolog közös: a rajongásuk egy mű iránt, viszont különbözik a koruk, társadalmi státusuk, különböző országokban (sőt akár kontinenseken) élnek, így a kultúrájuk is más; lehetnek laikusok az irodalom területén, vagy írók, szerkesztők, irodalomkritikusok is. Egyetlen fanfiction ugyanazon fejezetéhez érkezhét komment egy nyolcéves kislától, aki még csak gyerekirodalmat olvasott, és akár egy híres irodalmi magazin tájékozott kritikusától. A fanfictionök kritikusainak különbözősége azért hasznos, mert mindegyikük másban tehetséges, ezért a mű minden aspektusához akad olyan hozzászóló, aki tényleg ért hozzá. Például a nyolcéves kislány valószínűleg nem vesz észre egy elcsépelet irodalmi megoldást, viszont sokkal jobban ismerheti a fanfiction alapjául szolgáló mű világát (egyből kiszűrja például, ha a fanfiction írója rosszul emlékezett arra, hogy hány méter hosszú a baziliskusz a *Harry Potter* második kötetében), így jelezni tudja az olyan hibákat, amit egy professzionális kritikus nem biztos, hogy meglát.

Aragon és Davis ezt az újfajta módszert many-to-one (több személy egy személyt) mentorálásként határozzák meg, és kiemelik, hogy az ilyen jellegű mentor–mentorált kapcsolat eltér a hagyományostól, mivel hiányzik belőle az alá-fölérendeltségi viszony. A mentorok (az olvasók) és a mentorált (az író) ugyanúgy a fanfiction-közösség tagjai, sokszor nem tudják pontosan, kik a többiek (ezekre az oldalakra elegendő fantázianévvel regisztrálni, és nem kötelező megadni az életkort vagy bármilyen más személyes információt), emiatt a köztük levő viszony sokkal kevésbé hivatalos, mint a hagyományos mentor–mentorált kapcsolat esetén. Aragon és Davis a következőképp foglalják össze a megosztott mentorálás lényegét: „A fanfictionszerzők egyszerre lehetnek tanítványok és mesterek. Szakértők a helyesírásban és az eredeti mű ismeretében, amit megoszthatnak másokkal, de nehézségeik támadhatnak a karakterek vagy a cselekmény kidolgozása során, amiben mások útmutatására hagyatkozhatnak. Mindebből arra következtethetünk, hogy a fanfiction-oldalak az affinitás helyszíneiként működhetnek.”⁷

Az újfajta mentorálási módszer kulcshelyszíne értelemszerűen a fanfiction-fórumokon kialakított kommentszekció. Az itt megjelenő kritikusok (pozitív vagy negatív) hozzáállását és (lelkes, támogató, kritikus, lesajnáló, udvariatlan stb.) stílusát a legkönnyebb monitorizálni. Aragon és Davis tanulmányuk megírása során kutatást végeztek a hozzászólások tartalmával kapcsolatban. A kutatás során 13 típusba sorolták a hozzászólásokat: sekélyesen pozitív (shallow positive), célzottan pozitív (targeted positive), célzott építő jellegű (targeted corrective or constructive), célzottan pozitív és építő jellegű (targeted positive and corrective/constructive), nem építő jellegű negatív (nonconstructive negative), beszélgetés a történetről (discussion about the story), nem a történetről való beszélgetés (discussion not about the story), fandommal kapcsolatos megjegyzések (fandom remarks), egyoldalú kapcsolat (one-sided connection), kétoldalú kapcsolat (two-sided

⁵ Terri FLEMING, *Észérvek és érzelmek*, ford. Kiss Nóra Titanilla, IPC Könyvek, Budapest, 2018, 6.

⁶ ARAGON – DAVIS, *Writers in the Secret Garden*, 31. A módszerről, és különösen az iskolai oktatásban való alkalmazásáról Marjorie Roth LEON ír részletesen: *Distributed Mentoring: Preparing Preservice Resident Teachers for High Needs Urban High Schools*, *Journal of Urban Learning, Teaching, and Research* 10 (2014), 101–117.

⁷ ARAGON – DAVIS, *Writers in the Secret Garden*, 27.

connection), visszajelzésvadász (review-fishing), biztatás az új fejezet feltöltésére (update encouragement), nem kategorizálható (miscellaneous).⁸ A kommenteket emberek, illetve számítógépes programok segítségével is igyekeztek besorolni ezekbe a kategóriákba, mindkét módszer segítségével arra jutottak, hogy a pozitív kritikák túlnyomó többségben vannak (az emberek által végzett számítások alapján a kommentek 70,5%-a hordoz magában egyértelműen pozitív jegyeket,⁹ a pozitív hozzászólások túlsúlyát pedig a számítógép által végzett mérések is megerősítették).¹⁰ Ily módon az írók egy támogató közösség tagjának érezhetik magukat, és motiváltabbak az írásra. Aragon és Davis eredményeiket így foglalják össze: „A 177 millió Fanfiction.net-es véleményezés elemzésekor, valamint egyéb fanfiction-oldalakat, az AO3-t, a FIMfiction.net-et, a Whofic.com-ot és másokat vizsgáló antropológiai kutatásunkban és felmérésünkben arra jutottunk, hogy a hozzászólások túlnyomó többsége pozitív és támogató. A megfigyeléseink arra utalnak, hogy a közös szeretet a fandom iránt közösségi érzést és kedvességet generál, ezzel hozzájárulva a pozitív hangulathoz. Azokban a ritka esetekben, amikor negatív hozzászólások érkeztek, a közösség tagjai a szerző védelmére keltek.”¹¹ Kutatásuk során azt is vizsgálták, hogy milyen hatással van a vélemények száma az író szókincsének változatosságára (tehát műveinek nyelvi minőségére), és érdekes eredményre jutottak: 650 vélemény annnyival teszi változatosabbá az író nyelvhasználatát, mint 1 évnyi öregedés.¹²

Az új mentorálási módszer egy másik fontos helyszínét a rajongói csoportok jelentik. Több fanfiction-oldalon is lehetőség van saját tematikus csoport létrehozására, ahol a tagok kérdéseket tehetnek fel és válaszolhatnak meg. A mentorálás szempontjából kiemelendők a FIMfiction.net bizonyos rajongói csoportjai, amelyek alternatív irodalmi műhelyként is funkcionálnak.¹³ Vannak olyanok, amiket tapasztalt fanfictionírók hoztak létre a kezdők segítéséért. Itt a saját tapasztalataikról mesélnek, ötleteket adnak a karakterek megalkotásához (például leírják, hogy milyennek kell lennie egy jó antihősnak), vagy feladatokat találnak ki a kezdő íróknak. Ezekhez a bejegyzésekhez minden csoporttag hozzászólhat, írhat hozzájuk kiegészítést, ellenvéleményt, vagy megoszthatja a saját tapasztalatait. A fentebb idézett tanulmányból kiderül, hogy a megkérdezett fanfictionírók szerint ezek a csoportok sokat segítettek nekik, és gyakran használják őket, ha inspirációra van szükségük.

A tudományosan legkevésbé vizsgálható színtere a megosztott mentorálásnak a privát üzenetekben lelhető föl. A sok fanfiction-oldalon van lehetőség személyes üzenetet írni a szerzőnek, és abban véleményezni a művét. Ezenkívül gyakorlatilag minden oldalon lehetőség van az e-mail-cím, telefonszám vagy valamilyen közösségimédia-profil meg-

osztására, így az olvasó személyes kapcsolatba kerülhet az írókkal. Akárcsak a megszokott értelemben vett íróknak, számos fanfictionírónak van külön „munkaügyi” elérhetősége (például az írói álnevével készített mailcíme vagy a művei számára fenntartott közösségi oldala), ez egyrészt a magánszférája védelmére szolgál, másrészt megkönnyíti az olvasók üzeneteinek a számontartását.

4. A különböző fanfiction-oldalak

A fanfiction térhódításában kulcsszerepe van azoknak az oldalnak, amelyek ezek közlésére jöttek létre. Napjainkban már beláthatatlanul sok ilyen van, számuk (és a rajtuk közzétett írássok száma) napról napra nő. A University of California hallgatóinak kutatásából kitűnik, hogy amíg a fanfiction.net (azaz *egyetlen* fanfiction-oldal) írói 2013-ban havonta átlagosan 80.000 új történetet tettek közzé, ugyanebben az évben az Egyesült Államokban csupán havi 3600 könyv jelent meg (a magánkiadásokat is beleszámolva).¹⁴ Ez szépen illusztrálja a fanfictionök népszerűségét és gyors számbeli növekedését. Mára már annyi hivatalos fanfictionközlő fórum jött létre, hogy lehetetlen lenne az összesről írni, így a teljesség igénye nélkül csupán hármat emelek ki: a nemzetközi szinten működő Wattpad-et, az Archive of Our Own-t (AO3), illetve a kizárólag magyar nyelvű Merengőt.

4.1 Wattpad

Főleg a legfiatalabbak (a tizenévesek) körében népszerű fanfiction-oldal (felhasználóinak 90%-a az Y és Z generáció tagjai közül kerül ki). 2006-ban, Torontóban (az ún. Project Gutenberg keretein belül) indította Ivan Yuen és Allen Lau,¹⁵ mára az oldal hivatalos adatai szerint több mint 95 millió felhasználója van, akik havonta összesen 23 milliárd percet töltenek el az rajta.¹⁶ Kezdetben weboldalként működött, de az okostelefonok és táblagépek elterjedésével megjelent a Wattpad-applikáció is. Emiatt, bár régebben bizonyos funkciói (főleg a művek keresése és elolvasása) használhatóak voltak regisztráció nélkül is, ma már kötelező felhasználói profilt létrehozni. A profil létrehozható saját néven vagy álneven, a profilon belül pedig különböző személyes adatok is megoszthatóak – pl. érdeklődési kör, magánéleti információk, rövid bemutatkozószöveg –, valamint lehetőséget ad írássok feltöltésére és véleményezésére. Ezekon kívül a Wattpad

⁸ *Uo.*, 56.

⁹ *Uo.*, 57.

¹⁰ *Uo.*, 101.

¹¹ *Uo.*, 43.

¹² *Uo.*, 97.

¹³ *Uo.*, 40.

¹⁴ Abigail de KOSNIK – Laurent el GHAOU – Vera CUNTZ-LENG – Andrew GODBEHERE – Andrea HORBINSKI – Adam HUTZ – Renée PASTEL – Vu PHAM, *Watching, creating, and archiving: Observations on the quantity and temporality of fanfiction productivity in online fan fiction archives*, *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies*, 21/1 (2015. január), 145–164.

¹⁵ GLÓZER Rita – TÖRÖK Annamária – GEISZ Barbara, *YOUNG ADULT–Rajongói tartalmak és amatőr irodalom a közösségi médiában*, *Literatura*, XLV évf. (2019. január), 59.

¹⁶ Web. 2021. december 11. <https://company.wattpad.com/>

más, a fontos közösségimédia-oldalakhoz (Facebook, Instagram) hasonló vonásokkal is rendelkezik. Jelen van a követés funkció, a feltöltött műhöz borítókép csatolható (ezzel erősítve a vizuális jelleget), lehetőség van saját könyvtár létrehozására (ide lehet menteni a kedvenc wattpades könyveket, minden felhasználó csak a sajátját tudja megnézni), illetve olvasólistát is létre lehet hozni (ez ugyanúgy működik, mint a könyvtár, azzal a különbséggel, hogy a profilra kattintva bárki megnézheti, így használható például más írók műveinek népszerűsítésére is).¹⁷ Az oldalon való keresés egyszerű: a keresőben ki kell választani a kategóriát, majd ezen belül a hashtaget, amelyek a történetet jellemzik, például: szerelem, roxfort, PUF (Pál utcai fiúk), bromance stb. Az oldal nemzetközi, ezért az angol nyelvű írások vannak túlsúlyban, de több mint 50 más nyelven is megjelentek rajta írások. Hagyományos éves írói versenyén, a Watty Awards-on 35 ország nagyjából 300.000 írója vesz részt.¹⁸ Nemcsak fanfiction-oldalként funkcionál, saját történetek feltöltésére is lehetőséget ad. Eredeti célja könyvek digitalizálása és az irodalom népszerűsítése volt, innen vált a fanfictionök és saját művek online fellegvárává. Annak, hogy nem csupán az amatőr szárnypróbálgatások színtere, ékes bizonyítéka a tény, hogy olyan ismert írók, mint Margaret Atwood és Paulo Coelho is jelen vannak az oldalon.¹⁹ (Az előbbivel együttműködésben 2012-ben a Wattpad versíró versenyt is hirdetett.)²⁰ A 2021 óta a Naver Corporation tulajdonában levő oldal nagy hangsúlyt fektet szerzői számára papírfőmában való kiadási lehetőségek keresésére, a kapcsolat kiépítésére az írók és a kiadók között. Wattpades fanfictionként induló sikerkönyv például Anna Todd *After* (Azután) című regénye, ami eredetileg Harry Styles (a híres fiúbanda, a One Direction egykori énekese) és a főiskolás Tessa románcát mutatta be.²¹ Bár elsőre abszurdnak tűnhet egy fanfictionből lett bestsellerregény gondolata, érdemes megemlíteni, hogy a híres-hírhedt *A szürke ötven árnyalata* is fanfictionként kezdte (Stephenie Meyer *Alkonyat* című könyvéhez készült).²²

4.2 Archive of Our Own

Az Archive of Our Own-t, vagy felhasználói számára már csak AO3-t 2008-ban hozta létre az Organization for Transformative Works nonprofit szervezet. A szervezet 2007-ben alakult, kifejezetten azzal a céllal, hogy a rajongói írások közlésének teret biztosítson. További célja volt, hogy olyan oldalt hozzon létre, ami a szerzők közreműködésével

alakul és bővül, reklámok helyett pedig adományokból tartja fenn magát. A név Virginia Woolf *A Room of One's Own* című esszéjéből származik,²³ finoman utalva rá, hogy a fanfictioníróknak (Woolf korának nőihez hasonlóan) egyelőre nincsenek lehetőségeik vagy társadalmi presztízszük, ezért publikációs teret biztosít számukra, s megőrzi – „archiválja” – őket. 2020 decemberében (saját közlésük szerint) több mint 3 millió regisztrált felhasználója volt, 2020. december 31-én érte ez a 7 millió rajongói alkotást.²⁴ Az oldal legfontosabb jellegzetessége a fejlett keresési és szűrési rendszere. A fanfictionök első körben az alapjukat képező mű szerint vannak kategorizálva (Könyvek & Irodalom, Hírességek & Valós emberek, Zene & Zenekarok, Színdarabok, Videójátékok, Anime & Manga, Rajzfilmek & Képregények, Filmek, Más médiatartalmak, TV műsorok és besorolatlan fandomok). Ezekben belül ki lehet választani a fandomot (ábécérendbe szedve lehet megtalálni őket). A fandom kiválasztása után megjelennek a fanfictionök (alapbeállításban a frissítések sorrendjében, a legfrissebbek vannak legelől, de ezt át lehet állítani a szerző, a cím, a posztolás dátuma, hossza, a megnyitások, a lájkok, a kommentek vagy a könyvjelzők száma szerinti rangsorolásra is), a kategóriák, illetve a szűrési lehetőségek. Ki lehet választani a fanfiction besorolását (rating: tinédzsereknek/felnőtteknek szóló, bárki számára élvezhető, érett vagy explicit – az utóbbi kettő a szexualitás vagy az erőszak kiskorúak számára potenciálisan káros mértékben részletes leírását jelenti). Kiválasztható, hogy milyen figyelmeztetésekkel (warnings) ellátott fanfictionök nyithatók meg. Erre azért van szükség, hogy valamennyi olvasó tisztában legyen vele, ha egy fanfiction megrázó dolgokat tartalmaz: idetartozik az erőszak részletes leírása, fontos szereplők halála, a szexuális erőszak vagy a kiskorúak közötti szexuális kapcsolat, az alkohol- és kábítószerfogyasztás bemutatása. A szerző dönthet úgy, hogy semmilyen figyelmeztetést nem használ. Kiválasztható a kategória (categories – ez a romantikus kapcsolat típusára vonatkozik: férfi–nő párosítás, férfi–férfi párosítás, nő–nő párosítás, többféle párosítás jelenléte, illetve romantikus kapcsolat nélküli fanfiction), valamint a szereplők, akiket szeretnénk, ha jelen lennének a fanfictionben (characters), illetve a köztük levő kapcsolatokat (relationships: milyen párosításról szeretnénk olvasni). A további címkék (additional tags) kategóriából kiválaszthatjuk, hogy milyen típusú történet érdekel (fluff – könnyed, romantikus, humor, dráma, romantikus kapcsolat létrejöttét bemutató, alternatív univerzumban játszódó, barátság kialakulását bemutató, szorongásról szóló vagy hurt/comfort – amikor az egyik szereplő vigasztalja a másikat – ez utóbbi bármilyen különös besorolásnak tűnjön is, csak a *Harry Potter* fandomon belül 13.758 írást foglal magába). Az additional tags kategóriában találhatóak a más fandomspecifikus besorolások is (például a *Harry Potter*nél a Tekergők, a *Gyűrűk Uránál* a Harmadkor vagy a gyűrűháború történetei, vagy a *Bűszkeség és balítélet*nél az úgynevezett modern setting – jelenbe

¹⁷ GLÓZER – TORBÓ – GEISZ, *Young adult*, 60.

¹⁸ Frederico PIANZOLA – Simone REBORA, *Wattpad as a resource for literary studies. Quantitative and qualitative examples of the importance of digital social reading and readers' comments in the margins*, PLoS One, 15(1), 2020. Web. 2021. 12. 12. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6961871/>

¹⁹ GLÓZER – TORBÓ – GEISZ, *Young adult*, 60.

²⁰ Natalie SAMSON, *Wattpad teams up with Margaret Atwood to launch Atty Awards for international poetry* (2012), Quill&Quire. Web. 2021. december 11. <https://quillandquiere.com/digital-publishing-and-technology/2012/08/02/wattpad-teams-up-with-margaret-atwood-to-launch-atty-awards-for-international-poetry/>

²¹ GLÓZER – TORBÓ – GEISZ, *Young adult*, 61.

²² *Uo.*, 54.

²³ Elizabeth MINKEL, *The online free speech debate is raging in fan fiction, too*, The Verge, 2018. Web. 2021. 12. 11. <https://web.archive.org/web/20181108201018/https://www.theverge.com/2018/11/8/18072622/fanfic-ao3-free-speech-censorship-fandom>

²⁴ Web. 2021. 12. 11. <https://www.transformativeworks.org/the-archive-of-our-own-reaches-seven-million-fanworks/>

átültetett – kategória). Ugyanerre a 7 kategóriára van exclude (kizárás) opció is, itt azokat lehet bejelölni, amelyekről semmiképp sem szeretnénk olvasni. Az egyéb opcióknál ki lehet választani, hogy mutassa-e a crossovereket (ezek olyan rajongói írások, amelyek több különböző fandom szereplőit/történeteit kombinálják), hogy csak a befejezett, csak a befejezetlen vagy mindkét fajta fanfictionöket megjelenítse (ez a besorolás a többfejezetes művekre vonatkozik, az olvasó csak az írók által már feltöltött részeket láthatja, a *befejezetlen* gombra kattintva értelemszerűen nem lehet belekukucskálni, mit ír abban a pillanatban a kedvenc írónk). Ezenkívül be lehet állítani, hogy milyen hosszúságú írásokra vagyunk kíváncsiak (itt meg kell adni egy minimális és/vagy egy maximális szószámot), illetve azt, hogy milyen datálásúakra (itt két dátumot lehet megadni, és az ezek között megjelent fanfictionöket fogja mutatni). Hála ennek a nagyon alapos keresőmechanizmusnak, az AO3 népszerűsége egyre nő, hiszen szinte garantáltan pozitív olvasmányélményt tud biztosítani. Az oldalon nem csak a fandomokon belül lehet szűrni, így ha az olvasó kiválasztja, hogy milyen típusú műveket szeretne olvasni (például bárki számára élvezhető, mindenfajta megrázó dologtól mentes, könnyed, romantikus, humoros írásokat, amelyek 1000 szónál nem hosszabbak), akkor az összes ilyen megjelenik, és hetekre vagy akár hónapokra elegendő, az elvárásainak jó eséllyel megfelelő történetet talál.

4.3 Merengő

A Merengő a legnagyobb és legismertebb, kizárólag magyar nyelvű fanfiction-oldal. Amint azt a nevéből is sejthetjük, eredetileg a Harry Potter rajongókat célozta meg. Az oldalon közzétett adatok szerint 25.052 regisztrált felhasználója van, de mivel a fontos funkciók regisztráció nélkül is használhatóak, valószínűleg ennél jóval több a rendszeres olvasója. 2021 végén 18.095 történet volt olvasható rajta, ez a szám azóta értelemszerűen nőtt. Bár hivatalosan fanfiction-oldalként jött létre, több ezer önálló írás is megtalálható rajta. Tekintetbe véve, hogy a fanfictionök és a crossoverek együttes száma 10.917, elmondható, hogy ez egy viszonylag magas arány. A Wattpadhez hasonlóan a Merengőnek is van saját éves irodalmi pályázata, a Kívánság Üst, ezt hagyományosan a karácsonyi időszakra szokták időzíteni. A kihívás egyfajta írói Mikulás-játék: minden jelentkező leírja, hogy mi a kívánsága, azaz milyen történetet szeretne olvasni. Például: „A jövőben járunk, az önvezető autók, drónok és mesterséges intelligencia korában. Főhősünk autóbalesetet szenved a szuper járgányában, és nem emlékszik az elmúlt időszakra (órák/napok/hetek – mindegy), amikor a sofőrülésen magához tér a szétroncsolódott kocsiában. Az enyhe sérülések még a kisebb gondja, ugyanis az autó lezárta önmagát és nem hajlandó kiengedni főhősünket. Sőt, az autóban lévő beszélő mesterséges intelligencia azt sem árulja el, hogy védelmi vagy őrizeti szándékkal tartja-e ott, esetleg teljesen más okból. Talán

meghibásodott az ütközéstől? A hátsó ülésen alvó/ájult másik utas észrevétele pedig végképp nem segíti az események kibogozását. Egy kamaradarab-szerű (egy helyszínes) sztorit olvasnék szívesen, a megvalósítást az íróra bízom.”²⁵ A jelentkezési határidő lejártja után minden jelentkező megkapja valaki más kívánságát, és meg kell írnia hozzá a történetet. A történeteket az adventi időszakban közlik, álnéven, így a játékosok karácsonyig tudnak találgatni, hogy ki teljesítette a kívánságukat. Az oldal nemcsak az írókat kreativitását serkenti, hanem az olvasókat is kritikaírással buzdítja: a Kívánság Üst pályázathoz hagyományosan az Olvasói Kihívás társul, amely során az olvasóknak a jutalomért cserébe tíz, a pályázatra íródott művet kell elolvasni, azokhoz pedig kritikát írni. Ezzel a gyakorlattal az adminok támogatják a fentebb részletezett megosztott mentorálást. Nonprofit szervezet lévén sokkal szerényebb módon tudják népszerűsíteni az írókat, mint a Wattpad üzemeltetői, így ez is egy jó lehetőség a nagyobb olvasóközönség bevonására és a már meglevő tagok aktivizálására. Az oldalnál egészen 2021-ig jól működött a Google-alapú keresés – romantikus történetek esetén például csak be kellett írni a Google-ba a párosítást, és egyből megnyitható lett a keresett kategória –, a 2021. évi LXXIX. törvény („a pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, valamint a gyermekek érdekében egyes törvények módosításáról”) bevezetése óta viszont a keresés nehezebbé vált. Először a főoldalra belépve el kell fogadni, hogy annak tudatában látogatjuk az oldalt, hogy ott a törvény hatáskörébe tartozó tartalmakkal is találkozhatunk, és nagykorúként saját felelősségre, kiskorúként pedig szülői beleegyezéssel lépünk tovább a történetekre. Ezután manuális úton kell folytatni a keresést, amit – bár az AO3-nél kevésbé részletes, de – hatékony és könnyen használható mechanizmusok segítenek elő (először ki kell választani, hogy eredeti vagy rajongói írásokat szeretnénk-e olvasni, ezen belül megjelennek a kategóriák, majd a fandomok stb.) Fontos megjegyezni, hogy az oldal már a törvény bevezetése előtt minden történetnél jelezte a korhatárt, illetve az AO3-hez hasonlóan itt is jelen voltak figyelmeztetések többek között a durva nyelvezetre, az erotikus tartalomra, a homoszexuális kapcsolat ábrázolására, illetve a felkavaró tartalomra. Összességében elmondható, hogy a Merengő a legnagyobb, kizárólag magyar olvasóknak szóló fanfiction-oldal, amely sikeresen fogja össze a magyar olvasóközösséget, és komoly moderátori gyakorlatának hála – minden felkerülő művet és kritikát átnéznek – évek óta magas színvonalú fanfictionöknek biztosít teret.

²⁵ Kívánság Üst – Ha megérjük a hajnalt. Merengő, 2021. Web, 2021. 12. 11. <https://merengo.hu/viewstory.php?id=147399>

5. Fanfictiontípusok bemutatása egy magyar fandomon keresztül

Az valószínűleg magától értetődő, hogy bármilyen médiatartalomhoz lehet fanfictiont írni. A médiatartalmak mellett alaptémát jelent a közéleti személyiségek (színészek, énekesek, politikusok) elképzelt élete, illetve leggyakrabban az egyes szám első személyű narrátor romantikus kapcsolata velük (gondolhatunk itt például a Wattpadnál már említett Anna Todd-regényre). Ennek ellenére a legtöbben elsősorban kortárs műveket/személyiségeket asszociálnak a fanfiction fogalmával. Ennek a tévhitnek a megcáfolása végett a következőkben bemutatok egy népszerű magyar fandomot, majd ezen belül a népszerűbb fanfictiontípusokat, amelyek alapja egy klasszikus regény és kötelező olvasmány: *A Pál utcai fiúk*. A Merengőn 2021 végéig 55 írás volt megtalálható a témában, az első *Pál utcai fiúk*-fanfic 2015-ben került fel, azaz még a Dész László, Geszti Péter és Grecsó Krisztián által jegyzett musical bemutatója előtt. Fontos azonban megjegyezni, hogy az 55 fanfictionból csupán 9 íródott a musical bemutatója előtt (2015-ben 7 jelent meg, ebből 5 ugyanannak az íróknak az alkotása, 2016-ban, a premier előtt pedig 2, egy másik írónőtől). 2018-ban, amikor már hatalmas rajongás övezte a musicalt, ugrott meg jelentősen a fanficok száma, ekkor már jóval több író gyártott tartalmat a témában. Látható tehát, hogy a musicalt övező rajongás hatott a fanfictionirodalomra is, fontos megjegyezni azonban, hogy ebből az időszakból is sok az olyan írás, ami egyértelműen a könyvet veszi alapul, és nem a musicalt. Feltételezhető, hogy a musical megnézése először a könyv elolvasására motivált, és csak azután buzdított fanfictionok írására, rácsfolva arra a vélekedésre, hogy a klasszikus művek átdolgozása (a popkultúrába történő újrabemelés mellett) azt eredményezi, hogy az eredetit senki sem olvassa el. A Wattpaden jelenleg 178 *Pál utcai fiúk*-történet érhető el a puf hashtag alatt (a fandom népszerűsége abból is látható, hogy saját rövidítést kapott). Itt a feltöltés dátuma kevésbé egyértelműen meghatározható, így az oldal vizuális anyagain, azaz a történetekhez feltöltött borítóképeken keresztül igyekeztem megfigyelni, mennyire hatott a musical a rajongói írások megjelenésére. Úgy tűnik, nagymértékben, a borítóképek jelentős részén jelennek meg fényképek a musicalből, illetve a színészekről, gyakran szerkesztve (például az ismert szereplő mellé bevágva egy képet a saját szereplőről). A fanfictionok reprezentatív hárnyada könnyed, romantikus jellegű, de ez korántsem fandomspecifikus vonás. Aragon és Davis kutatásuk során a Harry Potter fandomot vizsgálva is hasonló következtetésre jutottak: „A *Romantika* kategóriában több történet lelhető föl, mint bármelyik másikonban, a western műfajában pedig a legkevesebb. A legnépszerűbb kombináció a műfajok között a humor/romantika, ez a 400 lehetséges kombinációból 7%-át teszi ki az összes *Harry Potter*-történetnek.”²⁶ A következőkben néhány népszerű fanfictiontípust fogok ismertetni.

5.1 Saját szereplő / könyv szereplője

Ebben a típusban az író egy teljesen új karaktert alkot meg, a történet az ő románcát mutatja be az egyik regényszereplővel. Ilyen például a *Júlia a Pál utcában* című történet.²⁷ Júlia egy 21. századi lány, aki rejtélyes módon belecsöppen *A Pál utcai fiúk*ba. Bokával szinte első látásra egymásba szeretnek, a lány részt vesz a történet összes fontos eseményében (beoson a többiekkel a Fűvészkertbe, harcol a háborúban, és ott van Nemecek halálos ágyánál). Végül kiderül, hogy az egészet csak álmodta (ez is tipikus fanfictionos megoldás), de a saját világába visszatérve találkozik egy fiúval, aki pont olyan, mint álalmában Boka volt. A típuson belül népszerűek még az olyan fanfictionok, amelyekben valamelyik fiú kitalált húga/nővére kerül be a Pál utcaiak közé.

5.2 Reader / szereplő fanfictionok

Jellegzetességük, hogy egyes szám második személyben íródnak, azt az illúziót keltve, hogy az olvasó a főszereplő, és ő esik szerelembe valamelyik fiúval. A szövegben a főszereplő neve helyett sok író a T/N (teljes név) és a K/N (keresztnev) formulákat használja, így az olvasó kedve szerint odaképzelteti a saját nevét. Jó példa erre a fanfictiontípusra *A húgom egy vörösinge*²⁸ című wattpades írás. A történet főszereplője az olvasó, aki Boka húga. A bonyodalom akkor kezdődik, amikor a főszereplő beleszeret Áts Feribe. Zajlik a háború a grundért, a főszereplőnek pedig választania kell a testvére iránti lojalitás és a szerelem között. Végül, bár az ő segítségével nyernek a vörösingesek, Bokával is sikerül rendeznie a viszonyát, így teljes a happy end.

5.3 Szereplő / szereplő

Ez a fanfictiontípus két szereplő románcát mutatja be. *A Pál utcai fiúk* esetében – mivel csak két női szereplő van, akiből az egyik Nemecek édesanyja, az ő romantikus viszonyai pedig a tizenéves fanfictioníró korosztály számára értelemeszerűen kevésbé érdekesek – Mari (Gerébék cselédje) és az egyik fiú szerelmét beszéljük el (például *A Boka fiú esete a cseléd Marival* című merengős írásban,²⁹ amely Boka János és a cseléd lány közötti szerelemről szól, és azt a témát feszegeti, hogy mekkora áldozatot képes meghozni egy polgári fiú egy cseléd lány szerelméért, illetve fel tud-e lépni a lány érdekében akkor is, ha ez végleges szakítást jelent barátjával, Gerébkel). A férfiszereplők túlnyomó többsége miatt *A Pál utcai fiúk* fandomban népszerűek a slash írások. A slash elnevezés a két

²⁷ Kovacs_Eszter_Apolka, *Júlia a Pál Utcaban*. Web. 2021. 12. 12. <https://www.wattpad.com/story/129182560-j%C3%BAlia-a-p%C3%A1l-utc%C3%A1ban>

²⁸ KittiCatTheAULover, *A húgom egy Vörösinge*. Web. 2021. 12. 12.

<https://www.wattpad.com/story/258650074-a-h%C3%B4gom-egy-v%C3%B6r%C3%B6singe-p-u-f-au-befejezett>

²⁹ Cicelle, *A Boka fiú esete a cseléd Marival*. Web. 2021. 12. 12. <https://merengo.hu/viewstory.php?id=128790&chapter=1>

szereplő nevét elvlasztó /-jelből ered³⁰ (bizonyára észrevették, hogy a típusok megnevezése során is ezt a jelet használtam, ha párosításról volt szó), és két férfi szereplő szerelmi történetét bemutató fanfictionre utal (két női szereplő szerelmi történetére a femslash kifejezést használják). A népszerű párosoknak saját shipneve is kialakult (az angol ship name magyarosítása arra a gyakorlatra utal, amikor a páros két tagjának neveit összekeverve egy jól hangzó „közös nevet” adunk nekik): például a Boka János / Áts Feri párosítás shipneve BokÁts, a Barabás / Kolnay párosé Bolnay, Csele / Csónakos párosát a fanok Cselnakosnak nevezik, a Boka / Geréb párost a rajongók pedig csak Borébként emlegetik. A shipnevek minden fandomban megtalálhatóak (a *Harry Potter* fanficekben például Draco Malfoy / Hermione Granger = Dramione), de a híres sztárpároknak is van (Brad Pitt / Angelina Jolie = Brangelina). A Z generáció körében elterjedt a baráti társaságban levő pároknak is shipnevet kitalálni. A *Pál utcai fiúk* fandom egyik fontos shipje a Boka / Geréb páros, amelyről az ellentétek vonzzák egymást elv alapján rengeteg fanfiction született (például a *Szerelm a Pál utcában*,³¹ ami arról szól, hogy Nemecek halála után Boka magába zárkózik, és évekkel később Geréb segítségével találja meg újra a lehetőségét a boldogságra. Geréb életöröme és játékosága lassan feloldja Boka zárkózott szomorúságát, és a két fiú között előbb barátság, majd szerelem születik). Barabás és Kolnay állandó veszekedései is rengeteg fanfictionírórt ihlettek meg, így született a watterpades *Olyan fiúk*³² című fanfic, amelyben a Pál utcaiak osztálykiránduláson vannak, Barabás és Kolnay az állandó veszekedések közben pedig rájönnek, hogy mindketten „olyan fiúk”, és évek óta szeretik egymást. Mindezekon kívül Watterpaden a *Pál utcai fiúk* nagyjából bármelyik két szereplőjének a párosításával találunk fanfictionöket.

5.4 AU

Az AU az angol alternate universe (alternatív univerzum) kifejezésből ered. A lényege, hogy a már ismert szereplőket, esetenként történeteket egy másik világba helyezzük át. Jó példa erre a merengős *Hát ez is gyémánt?* című fanfiction, ami a 21. században játszódik. A fiúk már felnőttek és eltávolodtak egymástól, ám Csele nővére mindegyiküket meghívja az esküvőjére. A Pál utcaiak hamar rájönnek, hogy nem tudnak olyan felszabadultak lenni, mint régen, ezért kitalálják, hogy játszani fognak: mindenki kiteszi a telefonját az asztalra, és valamennyi bejövő üzenetet kötelesek hangosan felolvasni, a hívásokat pedig ki kell hangosítaniuk.³³ Természetesen hamar kiderül, hogy mindenkinek van titkolnivalója. A kérdés csak az, hogy vissza tudnak-e találni a gyerekkori

önmagukhoz, tudnak-e újra őszinték lenni egymással és jól szórakozni együtt.³⁴ Hogy egyértelmű legyen, hogy nem csak vidám fanfictionök vannak, a következőkben egy kifejezetten megrázó AU-fanficről ejtek pár szót. A watterpades *Üveghegy* alaphelyeztetten, hogy Boka János elvesztette az emlékeit. Tud róla, hogy túlélte egy vonatbalesetet, amelyben a szülei meghaltak, de nem emlékszik semmire a gyerekkorából vagy a régi barátairól. Nemecek viszont mindent tud a fiú múltjáról (hiszen gyerekkoruk óta legjobb barátok, csak Boka őt is elfelejtette), igyekszik újra a barátja lenni és segíteni neki. Boka szép lassan visszaemlékszik a teljes tragédiára: a Pál utcaiakkal utazott a vonaton, amit az édesapja vezetett, de balesetet szenvedtek, és rajta kívül az összes fiú meghalt. A tragédia megrázóan részletes leírását és a lelki trauma lassú feldolgozási folyamatát olvasva egyértelműen megállapíthatjuk: a Watterpad *Pál utcai fiúk* fanficjei sem mind rózsaszín, romantikus ujjgyakorlatok.

5.5 Egyéb érdekes típusok

A *Pál utcai fiúk* fandomban népszerűek a könnyed szórakoztatás céljából írott művek. Ilyenek például a horoszkópok,³⁵ amelyekben az olvasóról a csillagjegye alapján derülnek ki dolgok. Például: „Ki lenne a legjobb barátod a *Pál utcai fiúk* közül?” Ezután minden csillagjegyhez társítanak egy szereplőt, néha rövid magyarázattal kiegészítve. Egy másik, ehhez hasonló műfaj a preferencs (erre nincs elterjedt magyar megnevezés), aminek az a lényege, hogy adott egy alapszituáció (például: Amit szerettek együtt csinálni), és több szereplő is fel van sorolva. Ezek közül ki kell választani, hogy melyikükre vagyunk kíváncsiak, utána pedig el lehet olvasni az alapszituációnak a szereplő jelleméhez igazított változatát. (A fentebb felvázolt alaphelyzetben például Nemecek választva ezt olvashatjuk: „Mindketten boldultok a könyvekért, ezért sokszor csak kézenfogva ücsörögtek egy kávézóban, otthon vagy a könyvtárban, és regényeket bújtok vagy verseket olvastok fel egymásnak.”)³⁶ Egy másik népszerű gyakorlat az adventi kalendárium írása (ami értelemszerűen a karácsonyi időszakban jellemző). A szerző minden nap posztol egy rövidke karácsonyi írást. Ezek időnként egy folytatásos történet részei, de jellemzően csak lazán vagy egyáltalán nem összefüggő sztorik, amelyeket csupán karácsonyi témájuk köt össze. Az egyik watterpades szerző (Selly BlackBird) például 2019 óta minden évben készít egy adventi kalendáriumot. Ezek lazán összefüggő rövid írásokból állnak, jellemzően könnyed, vidám, romantikus hangvételű történetek, amelyek középpontjában mindig más páros áll.

A puf-rajongók változatos műfajokban, műnemekben alkotnak, relatíve kicsi – gyakorlatilag teljes egészében magyar fiatalokból álló – közösségük kedvelt témáinak és

³⁰ J. R. THORPE, *5 Things You Should Know About Slash Fiction*, Bustle, 2015. november 17.

³¹ Carol Souya, *Szerelm a Pál utcában*. Merengő. Web. 2021. 12. 12. <https://merengo.hu/viewstory.php?sid=132034&warning=4>

³² kissjazmi, *Olyan fiúk*. Watterpad. Web. 2021. 12. 12. <https://www.watterpad.com/story/237116440-olyan-fi%C3%BAk-puf>

³³ Az ötlet alapjául valószínűsíthetően Paolo Genovese 2016-os filmje, a *Perfetti stranieri* (Teljesen idegenek) szolgált.

³⁴ Odette, *Hát ez is gyémánt?* Merengő. Web. 2021. 12. 12. <https://merengo.hu/browse.php?type=categories&catid=375>

³⁵ andoska222, *Horoszkóp /Pál utcai fiúk/*. Watterpad. Web. 2021. 12. 12. <https://www.watterpad.com/story/206991174-horoszk%C3%B3p-p%C3%A1l-utcai-fi%C3%BAk>

³⁶ FoxWithWings, *PUFpreferences* (hetedik rész). Watterpad. Web. 2021. 12. 12. <https://www.watterpad.com/story/146882964-puf-preferences>

fanfictiontípusainak megfigyelésével azonban képet alkothatunk a hatalmas, kontinenseken átívelő fandomok (*Harry Potter*, *Marvel*, *Jane Austen* stb.) szemléletéről is.

6. Következtetések

A fanfiction az idők során észrevétlenül átszötte az életünket. Vergilius *Aeneis*-étől a többmillió online fanfiction-közösség létrejöttéig persze rengeteg dolog megváltozott, de az alkotások alapja ugyanaz: a rajongás, szeretet vagy tisztelet egy már létező mű iránt és az ember önkifejezési vágya: úgy alakítani át egy művet, ami közel áll hozzánk, hogy teljesen a magunkénak érezhessük, hozzáadni a már létezőhöz azért, hogy valami önmagához még közelebb állót kapjunk. A fanfiction-oldalak megjelenése fórumot adott a szöveg univerzumok számára, ezzel párhuzamosan összetartó rajongói közösségek épültek ki. Az elmúlt két évtizedben az online fanfiction-öknek saját típusai, műfajai, hagyományai jöttek létre, és megjelent a fanfiction-közösségekre jellemző megosztott mentórálás módszere. A fanfiction talán legnagyobb előnye a hagyományos irodalommal szemben az, hogy valóban mindenkié tud maradni: mindössze internethozzáférés szükséges hozzá, és végtelen számú fanfictiont olvashatunk, írhatunk, véleményezhetünk. Ahogy Francesca Coppa idézi Henry Jenkinst: „A fanfiction a kultúra megoldása arra, hogy helyrehozza a károkat egy olyan rendszerben, amelyben a kortárs mitológiák a vállalatok kezében vannak az embereké helyett.”³⁷

³⁷ COPPA, *The fanfiction reader. Folk tales for the digital age*, 6.